

Jaarverslag

Basisrechten & Begeleiding 2024

Inhoud

1 Inleiding	3
1 Medische hulp	4
2.2 Cijfers	4
2.3 Ontwikkelingen.....	5
3 Opvang en sociale hulp	8
3.1 Cijfers	8
3.2 Ontwikkelingen.....	9
3.3 Sociale hulp	11
3.4 Cijfers sociale hulp	11
4 Sociaal- juridische hulp	12
4.1 Cijfers	12
4.2 Ontwikkelingen.....	13
4.3 Welke soort procedures?.....	15
5 Organisatie.....	16
5.1 Ontwikkelingen rond subsidie en LVV	16
5.2 Ontwikkelingen interne organisatie	16
5.2 Personeel en bestuur	17
5.4 Samenwerking.....	18
6 Financiering STIL.....	19

1 Inleiding

Wat zijn mensenrechten waard zonder feitelijke toegang?

In 2024 hielp STIL opnieuw een enorm groot aantal mensen (900 á 1000 personen) zonder verblijfsvergunning toegang tot basale mensenrechten te verkrijgen. Hoewel zij recht hebben op allerlei voorzieningen, hebben ze in praktijk vaak geen toegang tot die rechten als er kosten aan verbonden zijn, omdat ze niet mogen werken en geen toegang tot uitkeringen of verzekeringen hebben. Dit is voor sommige lezers niets nieuws, maar melden we hierbij toch voor de lezers die minder bekend zijn met STIL. Daarmee maken we meteen duidelijk wat de noodzaak is van onze hulp.

Van levensbelang

Een huisarts verwoordt het in hoofdstuk 2 duidelijk: mensen kunnen zelfs in levensgevaar komen zonder onze hulp. Het kan een gevaar voor de volksgezondheid veroorzaken als we die hulp niet zouden geven. In datzelfde hoofdstuk aandacht voor onze hulp aan getraumatiseerde mensen en aan onze bemiddeling aan de poort van ziekenhuizen waar regelmatig mensen geweigerd worden terwijl ze recht hebben op medisch noodzakelijke zorg.

Kinderen en volwassenen van de straat

STIL hielp opnieuw vele mensen van de straat die zonder toegang tot inkomen vaak geen kant op konden en vaak in grote humanitaire nood verkeerden. Hieronder waren maar liefst 44 kinderen, (*de kinderen die door het Aanmeldloket aan opvang geholpen zijn, niet meegeteld*). Er verbleven in 2024 vrijwel geen vrouwen en kinderen op straat, tenminste niet meer nadat ze bij STIL of het Aanmeldloket bekend waren geworden. Wel verbleven mannen die niet aan de criteria voldeden voor gemeentelijk gefinancierde opvang of mannen op de wachtlijst voor die opvang, op straat. Dit was en is zeer schadelijk voor hun gezondheid en welzijn.

Voorbereidend werk om in de opvang te komen

Opnieuw bleek STIL een belangrijke rol te hebben in het toeleiden naar gemeentelijk gefinancierde¹ tweedelijnsopvang zoals de Noodopvang (SNDVU). Voordat iemand daar een plek kan krijgen, doet STIL allerlei voorwerk, zoals onderzoek en bewijs verzamelen. Om onze (in vele jaren opgebouwde) kennis te behouden en makkelijker te kunnen overdragen, zette het juridisch team van STIL in 2024 een bijzondere kennisbank op. Hierover lees je meer in hoofdstuk 3.

STIL hielp tussen de 894 en 1000 mensen

Hiernaast is te zien hoeveel mensen we op de verschillende werkterreinen hielpen. In werkelijkheid ligt het aantal hoger, naar schatting op 1000 mensen, mogelijk zelfs meer².

Mede mogelijk gemaakt door...

Dit alles was mogelijk door steun van de gemeente Utrecht, 175 donateurs, 31 kerken en 21 fondsen. We deden dit werk met 10 betaalde krachten (8,17 fte), 18 vaste vrijwilligers, 81 incidentele vrijwillige tolken en 63 gastadressen. **Allemaal hartelijk dank!**

Aantal geholpen personen 2024	
Medische hulp	635+
Juridische hulp	405.
Opvang via STIL (excl loket)	86+
Sociale/humanitaire hulp	143+
Financiële steun	487+
Totaal bij naam geteld	894+
Totaal incl anonieme facturen	1000+

Meer weten? Over spreekuren, beleid en de organisatie is meer te lezen op de website, www.stil-utrecht.nl.

¹ Een groot deel hiervan is sinds 2019 door het rijk gefinancierd en kwam via de gemeente bij de organisaties terecht. Het nieuwe kabinet liet na haar aantreden weten dit te willen stoppen. Op het moment van schrijven lopen nog rechtszaken hierover.

² Het aantal van **894 personen** zijn de personen die bij naam geteld zijn, waarbij overlappingen eruit gehaald zijn. Mensen die hulp kregen voor medicatie, die opgenomen waren in anonieme groepsfacturen, konden we niet tellen. Eveneens zijn hier niet de plaatsingen in opvang door het Aanmeldloket meegeteld, daarmee zou je al boven het aantal van minstens 1000 geholpen personen uitkomen.

1 Medische hulp

STIL is ‘onmisbare schakel tussen kwetsbaren en zorgverleners’

STIL is een onmisbare schakel tussen de vaak kwetsbare, regelmatig dakloze, patiënten en de zorgverleners. Zonder de hulp van STIL zouden mensen soms zelfs in levensgevaar kunnen komen. In 2024 had STIL minder te maken met acute psychische nood maar hielp wel veel psychisch kwetsbaren. Die mensen stonden lang op de wachtlijst om hulp te krijgen. Over het algemeen is in Utrecht de toegang tot zorg voor mensen zonder verblijfsvergunning goed geregeld. Wel bemiddelden we regelmatig als mensen problemen ondervonden bij de toegang tot ziekenhuizen (*zie kader verderop*).

Medische hulp in 2024

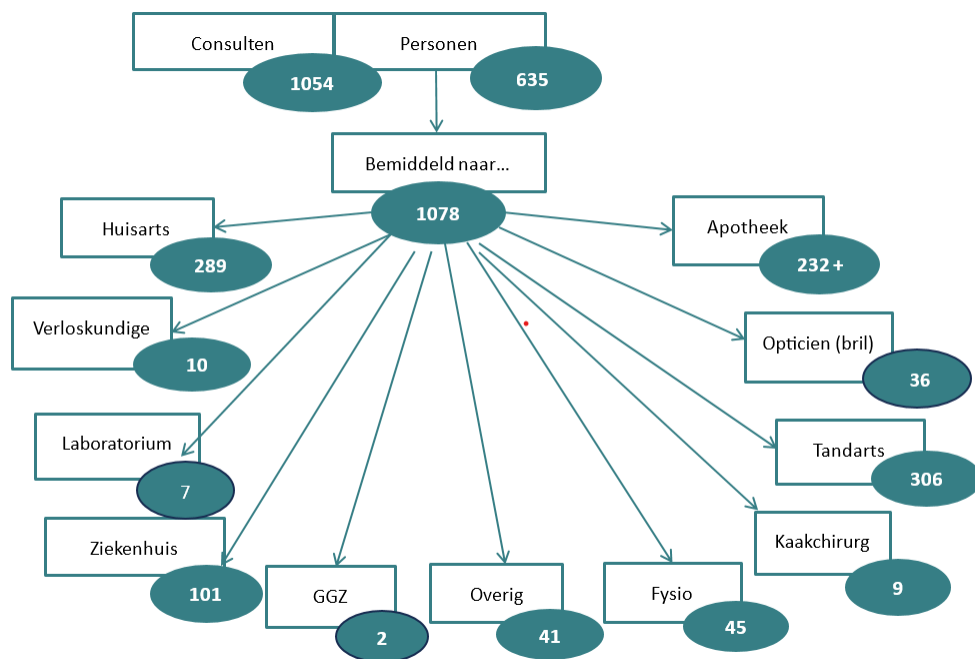
Consulten	1054
Verwijzingen	1078
Personen	635

2.2 Cijfers

STIL hielp in 2024 minstens 635 mensen zonder verblijfsvergunning toegang te krijgen tot medische zorg³. Omdat zij niet mogen werken, geen uitkering kunnen krijgen en zich niet kunnen verzekeren, is die hulp van groot belang, niet alleen voor de mensen zelf, eveneens voor de volksgezondheid.

Diagram medische verwijzingen

In onderstaand diagram is te zien naar welke zorgverleners we mensen in 2024 verwezen.

Toelichting bij het diagram

Veel verwijzingen vinden direct via de huisarts plaats, zonder onze tussenkomst. De hier genoemde verwijzingen naar de tweede lijns-zorg betreffen vooral de eerste afspraken in een reeks en afspraken van mensen die extra hulp nodig hebben wegens hun kwetsbaarheid of gebrek aan zelfredzaamheid, daarnaast van de mensen bij wie de toegang tot zorg niet soepel verloopt én de verwijzingen waarbij STIL de zorg betaalt. Dat zijn bijvoorbeeld de tandarts, fysiotherapeut, eigen bijdrage voor medicatie (vijf euro per receptregel), medicatie die niet vergoed wordt en de opticien en brillen.

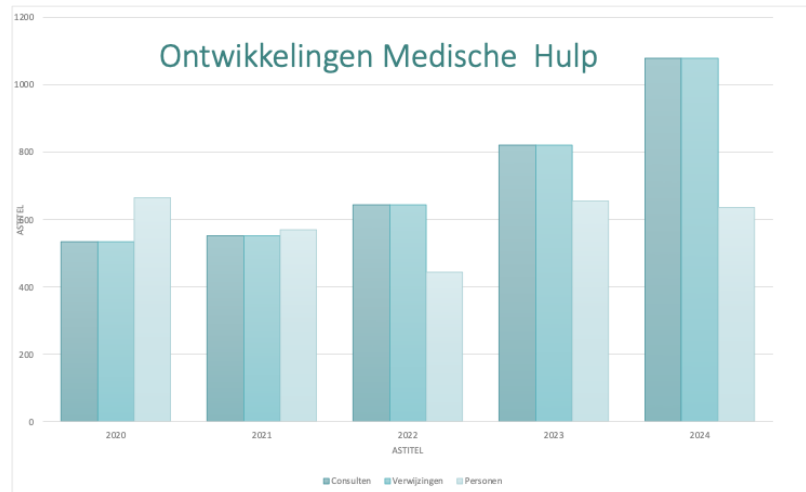
Noot bij de tabel en het diagram:

Bij het aantal personen in de tabel zijn niet de mensen meegeteld voor wie we de eigen bijdrage voor medicatie betaald hebben die geen andere medische hulp kregen en voor wie een (anonieme) groepsfactuur is ontvangen, naar schatting zijn dit 300 tot 500 mensen. In totaal hielpen we, als deze mensen meegeteld zouden worden, tussen de 900 á 1000 mensen op medisch gebied. We krijgen sinds begin 2023 van de belangrijkste apotheken groepsfacturen waarin de namen niet vermeld zijn. Dit zijn allemaal mensen die in 2023 of 2024 een verwijsbrief van STIL hebben gekregen. Het aantal verwijzingen naar de apotheek (232) in het diagram, betreffen enkel nieuwe cliënten (2024).

2.3 Ontwikkelingen

Toename aantal verwijzingen

In de grafiek hiernaast zijn de ontwikkelingen van afgelopen jaren te zien. Zo is te zien dat het aantal medische verwijzingen en medische consulten in 2024 gestegen is, ten opzichte van het jaar ervoor. Het aantal geholpen personen is iets lager dan in 2023, maar hoger dan in 2021 en 2022.

Dat het aantal consulten en verwijzingen in 2024 een stuk hoger ligt, komt onder meer omdat bij de tandartspraktijk waar we het meest mee samenwerken de vervolgspraken niet meer door de tandartspraktijk werden gemaakt maar, net als de eerste afspraak, door ons⁴. Het aantal tandartsverwijzingen steeg daardoor van 242 in 2023 naar 306 verwijzingen in 2024. Ook het aantal ziekenhuisverwijzingen nam toe, van 77 in 2023 naar 101 in 2024. Dit komt vooral omdat de toegang tot een ziekenhuis met een verwijsbrief van ons soepeler verloopt. Hoewel onze verwijsbrief geen vereiste mag zijn en geen 'wettelijke' waarde heeft, voorkomt het vertonen ervan soms problemen aan de poort (*zie kader hierna over de problemen met toegang tot ziekenhuizen*).

Ziekenhuis weigert opnieuw noodzakelijke zorg

In 2024 werden regelmatig mensen aan de poort van een ziekenhuis geweigerd of ze kregen te horen dat ze vooraf moesten betalen. Als het alleen bij vragen zou blijven, zou dit geen probleem zijn. Maar soms wordt noodzakelijke zorg, waar mensen recht op hebben, geweigerd.

Dit overkwam in april iemand met longklachten (die recentelijk TBC had gehad) en iemand die een röntgenonderzoek nodig had. Volgens artsen beiden medisch noodzakelijk. Toch werden ze niet geholpen. Iemand anders kreeg diezelfde maand na aankomst in het ziekenhuis te horen dat zonder betaling geen hulp mogelijk was. Eerder dat jaar werd iemand anders wel geholpen maar kreeg daarna te horen dat vervolgspraken alleen konden doorgaan na betaling van 600 euro. Aan anderen werden bedragen gevraagd van 300 tot 600 euro.

Tot nu toe kwam het uiteindelijk steeds goed nadat het medisch team van STIL met het ziekenhuis belde. Het leverde bij de betrokkenen wel een hoop spanning op. STIL kaartte dit probleem aan bij een huisartsenoverleg en de gemeente, zij zoeken sindsdien mee naar een oplossing.

Zorgverleners en patiënten kennen soms rechten en mogelijkheden niet

Het is niet altijd een kwestie van onwil. Zo kreeg in april bijvoorbeeld iemand buiten Utrecht van de assistente van een huisarts te horen dat vooraf vijftig euro betaald moest worden. Later bleek dat zij niet op de hoogte was van de mogelijkheid vergoeding uit een landelijk potje te krijgen (via de zogenoemde [CAK regeling voor onverzekerbare vreemdelingen](#)). Nadat ze van ons uitleg hadden gekregen, bood de praktijk wel de nodige zorg. De betreffende patiënt belandde diezelfde dag nog in het ziekenhuis. Soms kennen mensen zelf hun rechten niet en weten niet dat ze het ziekenhuis of de huisarts op de CAK-regeling kunnen wijzen. Ook zijn ze soms bang om te vertellen dat ze geen verblijfsvergunning hebben. In een ander geval ging het niet zozeer om betaling maar vond het ziekenhuis de zorg 'niet urgent' dus niet nodig. Volgens de opticien was het echter noodzakelijk een oogarts te zien. Na bemiddeling door STIL en de huisarts, kon uiteindelijk wel een afspraak met de oogarts gemaakt worden.

Lees [hier](#) een voorbeeld van problemen aan de poort van een ziekenhuis. Achtergrondinformatie over ons medisch werk vind je [hier](#).

⁴ Dit betreft afspraken die binnen één begroting vallen. Voorheen werd ter plekke na de eerste afspraak door de tandarts een vervolgspraak gemaakt. De praktijk gaf echter aan dat dit hen te veel tijd kost en dat ze willen dat wij die vervolgspraken maken. Ook speelt mee dat er soms taalbarrières zijn.

Lange wachtlijsten GGZ

Geestelijke gezondheidszorg GGZ is een voorbeeld van zorg waarbij verwijzing meestal direct via de huisarts plaatsvindt. Door medewerkers van het medische en sociaal- juridische team wordt daarover vaak met de huisarts overlegd of we geven een toelichting mee voor de huisarts. De wachtlijsten voor GGZ zijn enorm lang. Wel kan er intussen gelukkig vaak wel enige hulp geboden worden zoals door een praktijkondersteuner bij de huisarts. We kunnen mensen ook verwijzen naar een laagdrempelige training bij onze partnerorganisatie (activiteitencentrum en dagopvang) Villa Vrede, waar mensen bijvoorbeeld technieken leren om hun stressklachten zelf te verminderen.

Minder acute psychische nood – wel veel psychisch kwetsbare vluchtelingen

We hebben in 2024 relatief weinig met zeer ernstige acute psychische nood te maken gehad, wat we in het verleden veel vaker zagen. Mogelijk is dit het gevolg van het verminderen van wachtlijsten voor gemeentelijk gefinancierde opvang. Mogelijk zien andere organisaties meer problemen nu sinds 2018 de aanmelding voor (en vraag om) opvang elders plaatsvindt⁵.

Het sociaal- juridisch team begeleidt wel veel ernstig getraumatiseerde en kwetsbare mensen langdurig en intensief. Een groot deel van onze bezoekers heeft in meer of mindere mate met psychische klachten te maken, als gevolg van ervaringen in land van herkomst, onderweg naar Europa en in Nederland.

STIL volgde een training die in december 2024 van start ging hoe om te gaan met mensen die kampen met psychische klachten, *Mental Health Support en First Aid* genoemd. Bedoeld om meer te leren over bepaalde geestelijke problemen, hoe ermee om te gaan en hoe in gesprek te gaan met psychisch kwetsbare mensen.

Zorgconferentie

Utrechtse organisaties die steun bieden aan ongedocumenteerde mensen, zorgverleners en de gemeente Utrecht organiseerden in oktober een conferentie in Utrecht waar honderd mensen aanwezig waren, het merendeel zorgverleners. Ze wisselden informatie uit en namen deel aan workshops over bijvoorbeeld bemoeizorg, mensen met een licht verstandelijk beperking, de CAK-regeling (vergoeding zorg) en bespraken knelpunten. Er werden nuttige contacten gelegd zodat mensen elkaar kunnen vinden als dit ooit nodig zou zijn. Op de conferentie bleek dat nog steeds veel zorgverleners niet bekend zijn met de

regeling 'onverzekerbare vreemdelingen' van het CAK, waarmee vergoeding voor bepaalde zorg verkregen kan worden. Vooral buiten Utrecht is er nog veel onbekendheid. In Utrecht is er wel relatief veel bekendheid met mogelijkheden zorg vergoed te krijgen via het CAK of via STIL. [Lees hier een verslag van onze partner Huize Agnes.](#)

Foto: Jörgen Raymann en Esther van STIL op een zorgconferentie die we organiseerden in oktober 2024.

Huisarts: 'Zonder STIL kunnen levens in gevaar komen'

Huisarts Nanja Danhof noemt STIL een 'onmisbare schakel tussen de vaak kwetsbare, regelmatig dakloze, patiënten en de zorgverleners'. Zij schreef, evenals een Utrechtse apotheker en een gemeente- ambtenaar een referentie met waarderende woorden over het medisch werk van STIL. Ze wijst erop dat zonder onze steun gevaar kan ontstaan voor iemands gezondheid en de algehele volksgezondheid. "In het uiterste geval kan het levensbedreigend worden als men bijvoorbeeld de nodige medicatie niet krijgt", zegt de huisarts. Ze doelt daarmee op zorg die niet vergoed wordt terwijl deze mensen geen toegang hebben tot werk, uitkering of verzekering. De referenties gaven zij voor onze fondswerving voor medische uitgaven van cliënten. Lees [via deze link](#) de referenties.

⁵ Sinds 2018 draaien vier organisaties samen het Aanmeldloket, waar mensen opvang kunnen vragen. STIL is één van de organisaties. Dit is op een andere locatie dan ons kantoor.

Problemen toegang ziekenhuizen

Nog steeds kregen we regelmatig van mensen te horen dat ze bij een niet nader te noemen ziekenhuis aan de poort te horen kregen dat ze zonder betaling vooraf niet geholpen werden (*zie kader pagina 7*). Intussen bemiddelen de gemeente en de Huisartsen Utrecht Stad (HUS) nu ook in dit soort gevallen.

Foto: Medisch spreekuur op woensdag.

Volgens het medisch team verliep de toegang tot ziekenhuiszorg een tijd soepeler maar op het moment van schrijven (mei 2025) weer minder goed. Na bemiddeling door STIL krijgen mensen uiteindelijk altijd toegang. We weten uiteraard niet wat er gebeurt met mensen die STIL niet kennen en die problemen aan de poort ervaren.

Daklozen zonder papieren in wanhopige situatie

Eind van het jaar ontmoetten we veel (voor ons) 'nieuwe' daklozen van veelal Noord Afrikaanse komaf, die enkel tijdens de Koud Weer Regeling (KWR) opvang kregen. Velen zagen er ondervoed uit, dun gekleed en psychisch in slechte toestand. Sommigen leken een ons onbekende drugs te gebruiken, vermoedelijk een mix van medicijnen die ze mogelijk nemen om hun wanhoop te bestrijden. Ze hebben geen toegang tot werk, leefgeld, uitkeringen of verzekeringen, veelal evenmin tot onderdak. Omdat ze ook in hun land van herkomst vaak niet weten hoe te overleven en alle schepen achter zich verbrand hebben, (andere) gegronde redenen hebben (zoals vrees voor vervolging) om niet terug te gaan naar hun land van herkomst of puur technisch gezien niet terug kunnen, bijvoorbeeld omdat ze niet aan reisdocumenten kunnen komen, zitten ze klem.

Betaling van zorg

We betalen de eigen bijdrage voor alle mensen zonder verblijfsvergunning in heel Utrecht, (afgezien van de mensen dit zelf betalen). Andere organisaties declareren bij ons. In 2024 **betroef dit 3087 maal de eigen bijdrage. In totaal 15.435 euro.** Het totaalbedrag dat we in 2024 uitgaven aan medische zorg en medicatie die niet elders vergoed kon worden, bedroeg **87.209 euro**. Dit bedrag is lager dan in 2023. Dit komt omdat we iets minder mensen hielpen en zuiniger deden, met name met betalen van dure tandartsbehandelingen (zoals wortelkanaalbehandeling van de achterste kiezen).

Gratis mondzorg

We konden sommige mondzorg gratis krijgen via een opleiding. Dat ging om mondhygiëne, dat werkt preventief. Dit drukte de kosten niet omdat we dit normaal meestal niet voor mensen betalen. Deze zorg kon men dus extra krijgen afgelopen jaar, dankzij de Hogeschool Utrecht. We hopen uiteraard dat dit op langere termijn de tandproblemen vermindert en wel de kosten zal drukken.

Waarom is hulp van STIL nodig?

Mensen zonder verblijfsvergunning kunnen zich niet verzekeren tegen ziektekosten, ze hebben wel recht op medisch noodzakelijke zorg. Voor een groot deel van de kosten die bij verzekerden in het basispakket zitten, kan vergoeding gevraagd worden via de 'regeling onverzekerbare vreemdelingen' van het CAK. Overige uitgaven financiert STIL, deels via subsidie, deels particulier. Omdat mensen geen toegang hebben tot werk of uitkering is deze hulp van groot belang. Zonder die hulp kan zelfs levensgevaar ontstaan, denk aan medicatie. STIL informeert zorgverleners en patiënten over rechten en mogelijkheden zorg vergoed te krijgen, bemiddelt over facturen en bij problemen in het verkrijgen van toegang tot zorg, doet aan fondswerving en financiert zorg. Tevens nemen we deel aan overleg met zorgverleners. Meer over medische werk, is te lezen op de website via [deze link](#).

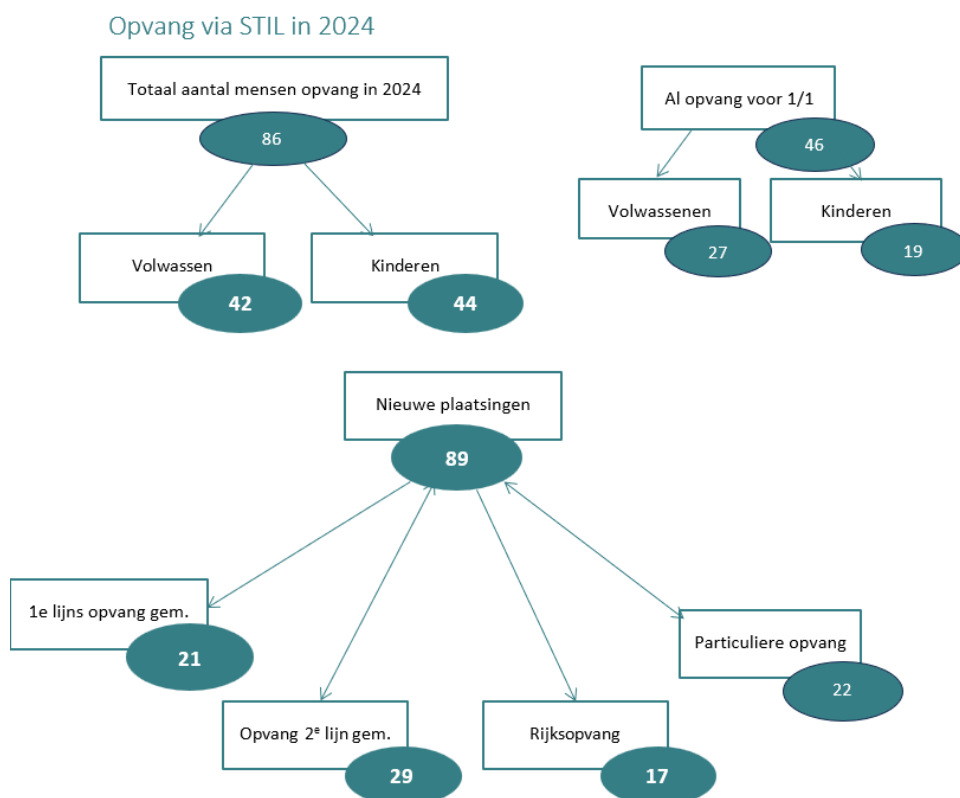
3 Opvang en sociale hulp

Over mensenrechten en 'n menswaardig bestaan

In totaal kregen 86 mensen opvang via STIL in 2024, waaronder 44 kinderen, cijfers van het Aanmeldloket niet meegeteld⁶. Meer dan 200 mensen kregen diverse soorten andere sociale hulp. Omdat ze meestal geen toegang tot werk of uitkering hadden, was die steun van groot belang om nog een enigszins menswaardig bestaan te kunnen leiden. Positief was dat er geen vrouwen en kinderen op straat verbleven, tenminste niet meer nadat ze bij ons of het loket bekend waren. Wel waren er nog veel mannen zonder toegang tot opvang.

3.1 Cijfers

In 2024 kregen 86 mensen opvang via STIL waaronder 44 kinderen, cijfers van het Aanmeldloket niet meegeteld. Het ging om 88 nieuwe plaatsingen. Soms verhuizen mensen in de loop van het jaar. Hieronder is in een diagram te zien hoeveel mensen in ons eigen particuliere netwerk een logeerplek kregen, wie gemeentelijk gefinancierde opvang kreeg en wie naar de rijksopvang ging (meestal via aanmeldcentrum Ter Apel naar een AZC). In de tabel eronder is een specificatie te zien.

Noot bij het diagram: Plaatsingen in opvang via het Aanmeldloket⁷ zijn niet meegeteld, het loket komt met een eigen rapportage, vanaf 1 juli op onze website te zien. Via het loket kregen nog eens 149 personen of gezinnen opvang.

Hierna is een specificatie te zien waarbij we inzicht geven in de plaatsingen per opvanginstelling.

⁶ 149 personen en hun eventuele gezinsleden kregen opvang via het Aanmeldloket.

⁷ Bij het Aanmeldloket kunnen mensen opvang vragen. Dit wordt gedraaid door vier organisaties samen, waaronder STIL. Wekelijks zijn er drie spreekuren. Dit loket werkt intensief samen met alle organisaties voor ongedocumenteerden, de gemeente en andere opvanginstanties.

Aantal plaatsingen en personen in opvang	Plaatsingen	Volwassenen	Kinderen	Personen
Eerste lijns opvang (gemeentelijk gefinancierd)				
Toevlucht (mannen)	1	1	0	1
Sobere daklozenopvang kwetsbare mensen	1	1	0	1
Weerdsingel (vrouwen en kwetsbare mannen)	7	7	0	7
Eerstelijnsopvang gezinnen Tussenvoorziening	11	4	7	11
Huize Agnes (vrouwen en kinderen), 1e lijn	1	1	0	1
Tweedelijnsopvang (gemeentelijk gefinancierd)				
Gezinsopvang 2e lijn	5	2	3	5
Noodopvang (SNDVU)	9	8	1	9
Seguro (kwetsbare mannen) en vrouwenopvang Fanga Musow	1	1	0	1
Huize Agnes (vrouwen en kinderen, 2e lijnsopvang)	13	5	8	13
Medische Opvang Ongedocumenteerden Amsterdam	1	1		1
Particuliere opvang (gastadressen en particuliere huizen)	22	10	11	21
Rijksopvang	17	15	2	17
Personen opvang al voor 1/1 geplaatst en in 2024 nog opvang		27	19	46
Totaal aantal plaatsingen in 2024 incl kinderen	89			
Totaal aantal personen, excl overlappingen		42	44	86

3.2 Ontwikkelingen

Geen wachtlijsten voor vrouwen, wel veel mannen op straat

Evenals het jaar ervoor stonden er in 2024 minder vrouwen en kinderen op straat. Dit kwam vooral omdat er geen wachtlijsten voor hen waren voor de gemeentelijk gefinancierde opvang (LVV). De wachttijd voor mannen bedroeg meestal enkele weken. Het spreekt voor zich dat we hierdoor bij de vrouwen minder te maken hadden met acute ernstige psychische en humanitaire nood, misbruik en ongewenste zwangerschappen, wat we eerder regelmatig zagen.

Bij de mannen zagen we op het zelfzorgsprekruur op maandag, het medisch spreekuur op woensdag en het sociaal- juridisch spreekuur op donderdag, nog wel regelmatig ernstige psychische en humanitaire nood, met name bij de mensen zonder toegang tot onderdak. Tevens zagen we bij een groep het vermoeden van ondervoeding en (toegenomen) gebruik van middelen, vooral bij jonge mannen die relatief korte tijd in Utrecht verbleven. Zij konden wel vaak door de Koud Weer Regeling onderdak krijgen. Maar bij iets warmere temperatuur kwamen ze weer op straat terecht. Daarbij kampten de plekken waar mensen overdag heen konden met een capaciteitsprobleem. Onder deze groep een relatief groot aantal jonge mannen die vermoedelijk eerder elders in Europa verbleef, mogelijk zelfs in meerdere landen, en (daar en in Nederland) geen juridisch perspectief hadden en evenmin het land uitgezet (konden) worden.

Oudere langdurig verblijvende Utrechters

Ook onder de oudere langdurig in Utrecht verblijvende ongedocumenteerde mensen zonder juridisch perspectief zagen we regelmatig wanhoop en nood omdat ze zichzelf steeds minder goed wisten en weten te redden. Zo hebben ze bijvoorbeeld regelmatig problemen voldoende werk te vinden en daardoor hun huur te betalen. Ook raken hun sociale netwerken na al die jaren uitgeput. Wat eten betreft is er over het algemeen elke dag wel een warme maaltijd te krijgen, bijvoorbeeld bij Villa Vrede, het Ubuntuhuis en op zondag bij de Wijkplaats. Daarnaast voor sommigen nog tijdelijk vouchers (boodschappentegoed) van een partnerorganisatie. Voedselpakketten van de Voedselbank zijn sinds vorig jaar niet meer te krijgen voor mensen uit onze doelgroep.

Mensen die bij opvangorganisaties verblijven, krijgen meestal leefgeld via die organisatie, in enkele gevallen via ons. Ook mensen die op een particulier gastadres in ons netwerk logeren, krijgen leefgeld van STIL, mensen die in eigen netwerk verblijven eveneens, in de meest schrijnende situaties.

Geen Dublin Italië meer

Een andere reden voor het lage aantal vrouwen op straat, is dat we minder te maken hadden met vrouwen die in Italië in nood verkeerden en doorreisden naar Nederland. Dit was ook al een deel van 2023 het geval. Voorheen konden ze dan in Nederland geen asiel vragen omdat Nederland hen volgens Europese afspraken (de zogenoemde Dublinverordening), terug naar Italië stuurde. Ze belandden dan vaak op straat en klopten bij ons aan voor hulp⁸. Echter sinds de rechter in april 2023 bepaalde dat de situatie wat opvang betreft in Italië ontoereikend is, worden ze niet teruggestuurd en mogen hier wel asiel vragen. Ze hebben dus onze hulp niet meer nodig.

Eveneens speelt mee dat er, vergeleken met eerder, een betere doorstroom was naar AZC's, en daardoor ook naar de gemeentelijk gefinancierde opvang. De verblijfsduur in AZC's was wel extreem lang. Op een eerste afspraak met de IND om over de asielredenen te praten, moeten mensen soms al een jaar of anderhalf wachten. Daarna moeten ze ook vaak nog lang wachten op een beslissing van de IND.

Minder particuliere opvang

Dat er minder vrouwen op straat stonden en voor hen geen wachtlijsten waren, had eveneens tot gevolg dat we veel minder mensen particulier opvingen. We hebben een netwerk van 63 gastadressen waar we mensen tijdelijk een logeerplek kunnen bieden. Ook al maakten we hier minder gebruik van dan voorheen, toch zijn we heel blij dat het netwerk bestaat, voor nood en voor de mensen die we er nog wel onder konden brengen. Dat zijn bijvoorbeeld mensen die niet aan de criteria voor gemeentelijk gefinancierde opvang voldoen en die evenmin naar de rijksopvang kunnen of mensen die een periode moeten overbruggen voor ze ergens terecht kunnen of een aanvraag kunnen doen.

We hebben regelmatig contact met organisaties elders in het land, die soms ook mensen in ons netwerk kunnen plaatsen. De werving van nieuwe adressen stond op een zeer laag pitje mede omdat er minder noodzaak toe was.

Foto: De Eritrese vrouw rechts op de foto kreeg een eigen woonplek. Eerder stond ze op straat, kreeg lange tijd een logeerplek bij een Nederlands echtpaar in huis. Later kreeg ze alsnog asiel. Op de foto is ze bezig gordijnen op te hangen in haar eigen woning.

Veel doorstroom naar de tweedelijs opvang voor ongedocumenteerde mensen

Vergeleken met voorgaande jaren plaatste STIL relatief veel mensen in zogenoemde tweedelijs opvang voor ongedocumenteerde mensen, gefinancierd door de gemeente Utrecht, zoals de Noodopvang (SNDVU). Daaruit blijkt opnieuw de belangrijke rol die STIL heeft in toeleiding naar opvang. Vaak moet het nodige juridische werk verricht worden, voordat iemand daar aangemeld kan worden. Soms verblijven mensen eerst tijdelijk in ons particuliere opvangnetwerk. Vanuit de tweedelijsopvang vertrekken veel mensen na een periode van voorbereiding voor een procedure naar een AZC.

Samenwerking

Op het gebied van opvang werkt STIL intensief samen met partnerorganisaties en de gemeente. Bij het Aanmeldloket, dat drie keer per week spreekuur draait, werken we met drie partnerorganisaties samen. Hier

⁸ We vingen voor april 2023 (met name) veel Eritrese vrouwen en kinderen op (tevens enkele gezinnen, mannen en mensen van andere nationaliteit) in ons particuliere netwerk. Die mensen konden veelal na 18 maanden alsnog asiel vragen in Nederland. Velen kregen daardoor alsnog een verblijfsvergunning, de Eritrese vluchtelingen allemaal.

kunnen mensen die op straat staan opvang vragen. Soms kunnen zij direct geplaatst worden, soms is er een wachtlijst. In enkele gevallen kunnen mensen in afwachting van nader onderzoek of plaatsing op particuliere gastadressen verblijven, van zowel het kerkelijk netwerk Iedereen Onder Dak, als het particuliere netwerk van gastadressen van STIL. Het loket komt met een eigen jaarrapportage, die STIL ook op de website zal plaatsen. Met onze partners nemen we deel aan een plaatsingsoverleg waarin besproken wordt waar plekken vrij zijn en wie een plek nodig heeft.

3.3 Sociale hulp

Op het zelfzorg-spreekuur op maandag verstrekt STIL verzorgingsproducten zoals deodorant, maandverband, zeep, shampoo, scheergerei en meer. We geven mensen ook garantstellingen waarmee ze (2^e hands) kleding, schoenen en noodzakelijke goederen kunnen krijgen bij Emmaus Domstad. We verwijzen eveneens naar plekken waar kleding en eten gratis te krijgen is, evenals naar ontmoetings- en activiteitscentra zoals het Ubuntuhuis en Villa Vrede. Daar kunnen ze bijvoorbeeld terecht voor een droge warme plek, ontmoeten van mensen, gezelligheid, een warme maaltijd, Nederlandse les, fietsreparatie, sport, muziek en meer. Daarnaast verstrekken we op maandag ook fietslampjes en condooms.

3.4 Cijfers sociale hulp

Hierna is te zien welke soort hulp we gaven en aan hoeveel mensen. Vooral op medisch en juridisch gebied is duidelijk dat mensen wel rechten hebben maar zonder financiële steun van STIL geen toegang tot die rechten. Waar het gaat om eten, leefgeld, vergoeding van noodzakelijke uitgaven, verzorgingsproducten, kleding, eten en onderdak gaat het ook om mensenrechten waar mensen vaak zonder onze hulp geen toegang toe hebben. Wij vinden dat ieder mens toegang tot deze voorzieningen zou moeten hebben en dat ieder mens recht heeft op een menswaardig bestaan. Wij zijn van mening dat als mensen toegang tot werk en verzekeringen zouden hebben, er veel minder problemen zouden zijn, zowel voor de mensen die het betreft als de samenleving als geheel. In de tabel is te zien wie welke sociale hulp van of via STIL kreeg.

Sociale hulp 2024	Aantal personen	Aantal betalingen
Boodschappenvouchers partnerorg	46	
Voedselbank	2	
Kleding, schoenen e.d. via Emmaus	22	
Verzorgingsproducten, fietslampjes e.d.	143	
Structureel leefgeld	22	
Incidenteel leefgeld/financiële steun	34	
Eetgeld om medische redenen	2	
Reisgeld (niet med/jur) sociaal/opvang	53	
Financiële sociale steun (excl med/jur)	77	488
Totaal aantal personen sociale hulp	203	
Derdengelden (Wmo, Coa, schadeverg e.d.)	5	
Juridische financiële steun	85+	191
Medische financiële steun	371	1126

Toegang tot mensenrechten dankzij onze donateurs en partners

Hoewel we op gebied van onderdak en juridische procedures niet altijd kunnen doen wat we zouden wensen, onder meer door wettelijke belemmeringen, zijn we wel blij dat we mede dankzij de financiële steun van veel particulieren (personen, kerken, organisaties en fondsen) en de gemeente Utrecht, toch voor veel mensen toegang tot basiszorg, rechten en voorzieningen voor elkaar kunnen krijgen (*zie ook hoofdstuk 6 voor meer informatie over de financiering van ons werk*). Ook bij het bieden van de sociale hulp en onderdak geldt weer dat dit mede mogelijk is dankzij onze trouwe partners op alle werkterreinen.

4 Sociaal- juridische hulp

Begeleiding van veelal kwetsbare vluchtelingen

Opnieuw begeleidde STIL In 2024 veel LHBTQI + vluchtelingen om alsnog erkenning en bescherming te krijgen, evenals mensen die op andere gronden asiel vroegen. Onder hen relatief veel mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB). Zij hebben extra aandacht nodig en we pleitten bij de IND voor een op hen gerichte benadering in de asiel-procedure. Eveneens hielpen we veel ouders om verblijfsrecht bij hun kinderen te verkrijgen.

Sociaal juridische hulp in 2024

Consulten	336
Trajecten	272
Personen	405

4.1 Cijfers

STIL hielp in 2024 in totaal 405 mensen op sociaal- juridisch gebied. Het betrof 206 consulten (eenmalig advies of hulp) en 272 begeleidingstrajecten (voor een langere periode). We begeleidten meer mensen om aan toekomstperspectief te werken, vergeleken met het jaar ervoor. 18 mensen kregen een verblijfsvergunning⁹, 6 mensen uitstel van vertrek op medische gronden, 4 mensen reisden naar een ander land, voor 3 mensen was een ander soort procedure succesvol (*zie de tabel verderop*). Veel procedures waren nog in voorbereiding eind van het jaar of de procedure liep nog. De wachttijd in asielprocedures voor een eerste afspraak met de IND kon een jaar of zelfs anderhalf jaar duren. Daarna kon het ook weer een jaar duren voor er een beslissing kwam.

Toelichting tabellen – Eenmalig advies, korte of langdurige begeleidingstrajecten

Consulten zijn eenmalige hulpacties, bijvoorbeeld voor mensen die op het sociaal- juridisch spreekuur komen op donderdag, dit zijn mensen die geen begeleidingstraject krijgen. Als er meer werk voor nodig is iemand te helpen, voor een **korte periode en afgebakend doel**, kan iemand een **eerstelijns- begeleidingstraject** krijgen. Bijvoorbeeld voor het verkrijgen van een paspoort of een document uit het land van herkomst, steun bij het regelen van erkenning van een kind, het regelen van een DNA test, aangifte geboorte doen, etcetera.

Voor **intensieve langdurige begeleiding** kunnen mensen een zogenaamd **tweedelijns- begeleidings-traject** krijgen. Dit gaat vaak om voorbereiding van een procedure waarbij meersoortige hulp nodig is. Er vinden regelmatig gesprekken plaats, er wordt vaak onderzoek gedaan door onszelf, samen met de cliënt en diens netwerk en/of door deskundigen en partners. Zowel op medisch als op inhoudelijk gebied. Denk aan ervaringen in het land van herkomst en de lichamelijke en geestelijke gevolgen daarvan.

Hieronder is te zien welke begeleidingstrajecten al liepen, gestart zijn en afgerond zijn in 2024.

Sociaal Juridische begeleidingstrajecten	Al lopend per 1/1	Gestart in 2024	Afgerond in 2024	Totaal aantal
Eerstelijns- trajecten (afgebakend kort durend)	61	29	37	90
Tweedelijns- trajecten (intensief langdurig)	83	99	89	182
Totaal aantal trajecten	144	128	126	272

Soc jur hulp	2023	2024
Consulten	324	336
Trajecten	268	272
Personen	451	405

Meer consulten en meer begeleidingstrajecten

In de tabel hiernaast is een vergelijking met 2023 gemaakt. Het aantal personen is inclusief de mensen die financiële steun kregen op juridisch gebied, waaronder vergoeding van juridische reiskosten (bijvoorbeeld voor afspraak met de advocaat of IND).

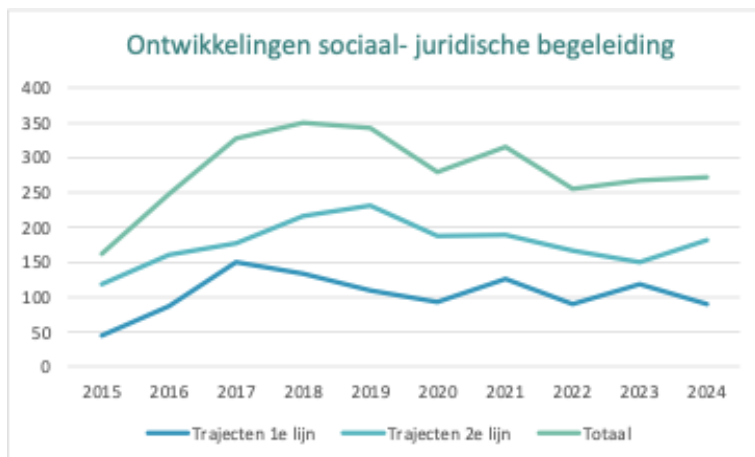
Bij de eerstelijns-trajecten zijn ook personen meegeteld die via ons toegang tot boodschappentegoed (vouchers) kregen van een partnerorganisatie. Dit betrof in 2023 54 personen en in 2024 46 personen. In 2024 werden meer personen op het spreekuur of via de mail geholpen (consulten) dan in 2024. Dit betrof vaak eenmalige hulpacties. Soms kregen deze bezoekers een begeleidingstraject aangeboden. In 2024 boden we vaker een intensief begeleidingstraject aan dan in 2023.

⁹ Dit is een relatief laag aantal toekenningen. Hier zijn meerdere oorzaken voor: Er is relatief veel doorstroom naar de zogenoemde 2^e lijnsopvang. Die instelling neemt dan vaak de begeleiding over, waarbij we soms veel werk en vooronderzoek gedaan hebben (dit is niet altijd het geval, soms stroomt iemand vrij snel door). Na de plaatsing in die betreffende opvang, registeren we de toekenningen niet meer. Dit doen we nog wel als we de volledige voorbereiding hebben gedaan, bijvoorbeeld als iemand naar een AZC vertrekt om asiel te vragen. Het cijfer voor het aantal vergunningen/toekenningen gaat op en neer, procedures duren erg lang (met name de wachttijd in de AZC's). In 2025 zullen we weer een stijging zien.

4.2 Ontwikkelingen

Meer mensen kregen intensieve begeleiding, minder mensen eenmalig advies

Duidelijk is dat naar verhouding meer mensen intensieve langdurige begeleiding kregen en minder mensen kortdurende begeleiding en eenmalige hulp.

In de grafiek hiernaast zijn de ontwikkelingen over meerdere jaren te zien. In de periode dat het aantal begeleidingstrajecten hoger lag, was er minder doorstroom naar de tweedelijns (gemeentelijk gefinancierde) opvang en hielpen we eveneens meer mensen zonder toegang tot die opvang, bijvoorbeeld mensen die eerder in Italië verbleven die nu, in tegenstelling tot voorheen, wel in Nederland asiel mogen vragen¹⁰.

Gevlucht wegens geaardheid of identiteit

In 2024 begeleidde STIL opnieuw relatief veel mensen met een LHBTQI+ achtergrond, dit waren 22 mensen. Lesbische, homo- en biseksuele, transgender, queer en intersekse (LHBTQI+) vluchtelingen krijgen regelmatig in eerste instantie geen asiel omdat de Immigratiedienst IND hen niet gelooft. Ook omdat er in de beoordeling van asielerzoeken door de IND vaak nog van alles misgaat¹¹. Soms speelt mee dat ze uit angst en/of doordat ze getraumatiseerd zijn niet makkelijk over hun geaardheid, identiteit en problemen praten. In andere gevallen vindt de IND het veilig genoeg voor hen om terug te keren naar hun land van herkomst.

Samenwerking advocaten en LHBT+-organisaties

We bieden deze mensen intensieve begeleiding, in samenwerking met organisaties als de [Stichting Prisma Groep](#), die bi-culturele en islamitische LHBTQI+ bijstaat en het COC, belangenbehartiger voor LHBT+ mensen. Via deze organisaties kunnen mensen deelnemen aan maatjesprojecten, mensen ontmoeten en steun krijgen. STIL zelf geeft regelmatig voorlichting over de asielprocedure op groepsbijeenkomsten van Prisma waar vaak wel vijftig mensen aanwezig zijn uit de hele wereld (en uit heel Nederland).

Met hulp van- en in samenwerking met artsen, advocaten en deskundigen, verzamelen we ondersteunend bewijs. Vaak lukt het om (alsnog) asiel te krijgen. Lees [hier](#) een interview met een vrouw die STIL in 2024 begeleidde, ze kreeg begin 2025 alsnog asiel.

Zie foto rechts. Foto van Mona van den Berg, Hayat kreeg alsnog asiel.

¹⁰ Volgens afspraken tussen Europese landen, de Dublinverordening, moeten mensen asiel vragen in het eerste Europese land waar ze voet aan land zetten, bij velen is dat Italië. Eerder vingen we een periode relatief veel Eritrese vrouwen en kinderen op die eerder in Italië op straat stonden en naar Nederland doorgereisd waren. Na een periode van verblijf buiten het AZC konden velen alsnog (met succes) asiel vragen. We vingen hen vaak op in ons particuliere netwerk van gastadressen. Dat was in 2024 niet meer nodig. Nederland stuurt geen mensen meer terug naar Italië omdat via de rechter bepaald is dat de voorzieningen daar onvoldoende zijn.

¹¹ Zo hanteert de IND bijvoorbeeld nog criteria die volgens haar eigen beleid niet meer gehanteerd mogen worden. Daarover kun je [hier](#) meer lezen. Of [hier](#) een radio item beluisteren.

Onderzoek en bewijzen verzamelen voor een nieuw asielverzoek

STIL steunt ook veel mensen in asielprocedures die andere redenen hadden hun land te ontvluchten, zoals vervolging wegens politieke activiteiten. Vaak wordt daarbij eveneens intensief samengewerkt met artsen, landdeskundigen, onderzoekers en advocaten. We pogen met de persoon zelf aan documenten te komen die de identiteit, nationaliteit of problemen in het land van herkomst kunnen aantonen. Vaak krijgen mensen dan alsnog asiel¹². We laten regelmatig onderzoek doen ten behoeve van procedures, waarvan wij de (vaak hoge) kosten financieren.

Asielbeleid aangescherpt

In de zomer van 2024 is het asielbeleid aangescherpt. Dat was al door het vorige kabinet in gang gezet. Hierdoor kwam er een zwaardere bewijslast op de schouder van de vluchteling te liggen. Met andere woorden: het is nóg moeilijker asiel te krijgen. Juridisch medewerker Jackie van STIL legt uit hoe het zit in de nieuwsbrief van augustus. Lees 'm [hier](#).

Alsnog asiel door creatieve inzet STIL

Een Eritrese vrouw kreeg alsnog asiel, mede dankzij STIL. Eerder geloofde de IND haar niet. Hoe kon zij zomaar een visum krijgen en legaal Eritrea uitreizen? Ze had dan toch niets te vrezen van de autoriteiten?

STIL kon met veel actieve en creatieve inzet in haar tweede asielprocedure duidelijk maken dat het visum verkregen was door een mensensmokkelaar die daarvoor allerlei valse documenten had aangeleverd. Lees [hier](#) meer.

Complexe zorgvragen voor mensen met licht verstandelijke beperking

STIL begeleidde relatief veel mensen met complexe hulpvragen, zoals mensen die langdurige gespecialiseerde zorg nodig hadden bijvoorbeeld door een lichtelijke verstandelijke beperking (LVB) of psychische aandoening. Het duurde vaak lang voor ze toegang tot de juiste zorg kregen, vanwege de lange wachtlijsten. Dit bemoeilijkte het begeleiden in procedures. Het vroeg iets anders van de juridische begeleiders dan gebruikelijk, omdat de hulpvraag primair lag bij de juiste ondersteuning en zorg voor hen vinden. We lieten relatief veel diagnostische onderzoeken door [MEE](#) uitvoeren, een instelling voor mensen met een beperking, bij vermoeden van een LVB. In 2024 hielpen we acht mensen met een LVB. Door die beperking is het voor hen heel moeilijk om een 'gehoor' met de IND goed te doen. STIL kon met de diagnose bij de IND vragen om daar in gesprekken en beoordeling van antwoorden rekening mee te houden.

Ouders van Nederlandse kinderen

Eveneens hielp STIL, zoals ook in voorgaande jaren, veel mensen die zorg dragen voor een kind met de Nederlandse nationaliteit, om op die grond een verblijfsvergunning te krijgen, de zogenoemde *Chavez-procedures*¹³. We hielpen 35 ouders, in 2024 kregen 11 ouders een verblijfsvergunning.

Bridget, links op de foto, is een van de ouders die in 2024 een verblijfsvergunning kreeg omdat ze zorg draagt voor een kind met de Nederlandse nationaliteit. Ze bedankt hier op de foto haar begeleidster Milou. Via [deze link](#), kun je In de nieuwsbrief van oktober 2024, een interview met Bridget lezen. Ze vertelt daarin over haar dromen en toekomstplannen.

¹² Utrechtse organisaties samen hebben een slagingspercentage van 97% in de asielzaken, zo bleek uit onafhankelijk onderzoek. Dit was een onderzoek naar de resultaten van de zogenoemde LVV-pilot.

¹³ Chavez is de naam van de persoon die een zaak bij het Europees Hof won in 2019, waarna veel andere ouders van Nederlandse kinderen hier een beroep op konden doen.

4.3 Welke soort procedures?

Hierna is in de tabel precies te zien in welke procedures we mensen begeleidden. Zoals te zien waren eind van het jaar nog veel zaken in voorbereiding of in procedure.

Juridische procedures 2024	Totaal	Afgewezen	Toegekend	In procedure	Vorbereiding	Overgedragen/ beëindigd
8 EVRM	19	1	2	8	8	
Asiel	93	6	4	47	25	11
Buiten schuld/ staatloos	1				1	
Chavez (verblijf bij NLs kind)	33	2	11	14	6	
EU route/ EU recht	1			1		
Gezinsvorming/-hereniging	4			1	3	
Langdurig verblijvende kinderen	3			3		
Medisch (regulier)	3			3		
Humanitair/discretionair (regulier)	7			5	2	
Regulier anders	2		1	1		
Totaal	166	9	18	83	45	11
Artikel 64 (uitstel vertrek medische gr)	23		6	5	6	2

Totaal aantal procedures	189
---------------------------------	------------

Vrijw terugkeer incl. Dublin, dormigratie	4		4			
---	----------	--	----------	--	--	--

Hiernaast is te zien met welke andere soort 'procedures' we mensen hielpen, zoals het verkrijgen van een paspoort of het helpen bij het regelen van erkenning van een kind.

Overige procedures	Totaal	Succesvol	In procedure	Vorbereiding	Beëindigd
Beroep niet-ontvankelijkheidsverkl bezwaar...	1		1		
Verkrijgen verblijfsdocumentent ivm id-probl	1	1			
Vaderschap vaststelling	2		1	1	
Procedure tegen intrekken visum	1		1		
Uitbuiting (werk)	1				1
Familie opsporing o.a. met RK tracing team	1		1		
Verkrijgen nationaliteitsverklaring/paspoort	2	2			
Totaal overige procedures ('anders')	9	3			

Kennis behouden en doorgeven

Het juridisch team van STIL heeft in 2024 een kennisbank opgezet om de kennis en expertise van juridisch medewerkers vast te leggen, door te kunnen ontwikkelen en te kunnen overdragen aan nieuwe collega's. Daarin is bijvoorbeeld ook uitleg te vinden over aanpak en werkwijze in allerlei soorten juridische situaties, procedures en bij diverse hulpvragen. Tevens jurisprudentie of waar die te vinden is, voorbeeldbrieven en stappenplannen. Lees [hier](#) meer.

Het juridisch team nam deel aan enkele webinars van de Stichting Migratierecht Nederland om onze kennis te vergroten, bijvoorbeeld over enkele wijzigingen in wetgeving op het gebied van toelating. Op onze beurt geven we regelmatig kennis door als spreker op voorlichtingsbijeenkomsten. We nemen daarnaast deel aan een lokaal overleg om ingewikkelde dossiers te bespreken en te kijken of er een oplossing te vinden is.

Sociaal- juridische hulp van STIL – hoe werkt dat?

Wekelijks draait STIL een sociaal- juridisch spreekuur op donderdagochtend. Hier kunnen mensen met vragen terecht over hun rechten en mogelijkheden en als ze financiële steun willen vragen. Ook per mail en telefoon kunnen mensen vragen stellen. Soms kan STIL direct advies geven, soms bieden we iemand een begeleidingstraject aan, dat kan van korte duur zijn of langdurig en intensief.

STIL heeft daarnaast de afspraak met de gemeente dat we mensen juridisch begeleiden die in opvang de Weerdsingel verblijven en in de gezinsopvang, beiden vallen onder de daklozeninstantie de Tussenvoorziening. In de Weerdsingel verblijven vrouwen en 'kwetsbare' of zieke mannen. In de gezinsopvang verblijven gezinnen die om verschillende redenen niet in de rijksopvang terecht kunnen. Tevens begeleidt STIL de vrouwen en kinderen in Huize Agnes. Daarnaast nog mensen die in ons netwerk van particuliere gastadressen logeren, mensen die in eigen netwerk verblijven of die dakloos zijn. Lees [hier](#) meer over ons juridisch werk en spreekuur.

5 Organisatie

Onzekerheid over subsidie door stoppen LVV

Het afgelopen jaar was een bewogen jaar voor STIL. Na het aantreden van het nieuwe kabinet ontstond grote onzekerheid over de vraag of er wel of geen grote bezuinigingen bij onze organisatie nodig waren. We maakten om die reden pas op de plaats. We bleven in 2024 aan de slag met de al in 2023 gestarte verbeterprocessen om het werk gezonder, draaglijker en efficiënter te maken. Eind 2024 konden we spreken van een stabiele gezonde organisatie.

5.1 Ontwikkelingen rond subsidie en LVV

In het eerste deel van 2024 richtte de organisatie zich op sterker maken van de organisatiestructuur, in het tweede deel werd STIL geconfronteerd met wellicht grote bezuinigingen op komst. Nadat het nieuwe (intussen gevallen) kabinet vlak na haar aantreden liet weten te willen stoppen met de financiering van de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) – *de opvang en begeleiding die vijf steden bieden aan ongedocumenteerden* – bleek dat de gemeente Utrecht het financiële gat dat hierdoor ontstond, wel graag wenste te vullen, echter op dat moment over onvoldoende middelen beschikte. Enkel een deel van de weggevallen gelden kon worden opgevangen door incidentele subsidie. Met andere woorden: We zouden vanaf 1 januari te maken krijgen met minder subsidie en maakten ons zorgen over de vraag of we onze hulpverlening op verantwoorde wijze konden voortzetten. We besloten financieel gezien ‘op veilig te spelen’ en enkele taken van vertrokken medewerkers voorlopig niet te vervangen totdat meer duidelijk zou zijn.

Bezuinigingen op personeel

Met de gemeente en de Utrechtse partnerorganisaties die zich inzetten voor ongedocumenteerde mensen werden diverse bezuinigingsmodellen overwogen, uitgaande van een ‘[humane ondergrens](#)’ die niet mocht worden overschreden, zo spraken het college en de raad met elkaar af. Vervolgens is afgesproken dat iedere organisatie minimaal 5% zou bezuinigen. Bij STIL gebeurde dit grotendeels op personeelskosten. Tevens werden efficiencymaatregelen binnen de keten genomen. STIL moest eveneens de tot dan toe verstrekte subsidie voor cliëntuitgaven inleveren¹⁴. Dit is gelukkig deels teruggedraaid, deels particulier gedekt (zie hoofdstuk 6). Voor 2026 is daar nog geen zekerheid over.

5.2 Ontwikkelingen interne organisatie

In 2024 gingen we verder met het intern verbeteren van de organisatie. Vooral op het terrein van arbeidsomstandigheden, welzijn van personeel, betere lastenverdeling en het waarborgen van een consistente kwaliteit van onze hulpverlening. De afgelopen jaren is meer geïnvesteerd in personeelsbeleid en financiën, tot dan toe ondergeschoven kindjes, werkelden die door de enorme groei van de organisatie meer aandacht behoeften, zo was gebleken. Daar heeft STIL door de jaren heen beleid op ontwikkeld en dat heeft intussen vruchten afgeworpen.

Taakverdeling binnen meewerkend leidinggevend team

STIL ontwikkelde in 2024 verder waarin in 2023 aanzet tot werd gegeven. We keken hoe we de interne structuur met betrekking tot het leidinggevend team zo konden inrichten dat elk team zoveel mogelijk zorg en ondersteuning kreeg, met de kennis en ervaring op de juiste wijze ingezet.

In het verleden (2021) is gekozen voor een organisatiestructuur met drie meewerkend leidinggevendenden. In de loop van 2024 bleek echter steeds duidelijker dat het driekoppige leidinggevende team niet goed functioneerde door met name ontbrekende cohesie, terwijl de organisatie in ontwikkeling was. Daarom werd na het vertrek van één van de drie leidinggevendenden, besloten om verder te werken met twee leidinggevendenden. De taken werden grotendeels overgeheveld naar de leidinggevende interne organisatie en financiën en de leidinggevende cliëntenzorg. Deze keus werd ingegeven door naderende bezuinigingen maar

¹⁴ Het idee daarachter was dat STIL dit particulier zou kunnen dekken en de gemeente zo in ieder geval de panden waar opvang geboden wordt, zou kunnen behouden.

ook door de sterke wens om als geheel team efficiënter door te kunnen naar de toekomst. Dit traject nam het laatste half jaar van 2024 in beslag. Hierdoor brachten we vooruitlopend op de te verwachten bezuinigingen van subsidie onze uitgaven al enigszins naar beneden. In 2025 moet blijken of deze veranderingen bestendig zijn en medewerkers zich beter gesteund en voor hun werk toegerust vinden.

5.2 Personeel en bestuur

In 2024 werkten er in de eerste helft van het jaar 14 mensen parttime, waarvan 1 op freelance basis, in totaal 8,45 fte, eind van het jaar betrof het in totaal 10 mensen, waarvan 1 op freelance basis voor in totaal 6,45 fte. Daarnaast waren 18 vaste vrijwilligers actief als baliemedewerker, ondersteuning voor het medisch en/of sociaal juridisch team en als bestuurslid. Een vrijwilligerscoördinator draagt zorg voor de werving, het inwerken en begeleiden van vrijwilligers. Het vrijwilligersbeleid is in 2024 verder doorontwikkeld, gericht op het werven van meer vrijwilligers en een beter inwerkbeleid om zo de organisatie te versterken. Verder kregen we in 2024 hulp van 81 vrijwillige tolken die bij kunnen springen waar nodig om te vertalen tijdens afspraken en een netwerk van 63 gastadressen.

Minder ziekteverzuim

In 2024 hadden we minder dan voorheen met werkgerelateerde ziekmeldingen te maken. Wel zaten twee collega's (1,1 fte) nog in een eerder aangevangen langdurig ziekteverzuimtraject, zij stroomden in 2024 uit na twee jaar arbeidsongeschiktheid. Twee andere collega's, waarvan een langdurig afwezig of beperkt inzetbaar, konden weer volledig hersteld aan de slag in 2024. Vanaf september hadden we niet meer te maken met ziekteverzuim, vermoedelijk doordat sprake was van een gezonder werkklimaat. Door voor een deel van de taken van de vertrokken collega's voorlopig geen nieuwe medewerkers aan te nemen brachten we ook hierdoor, vooruitlopend op de te verwachten vermindering van subsidie onze uitgaven naar beneden.

Bestuur en governance code

Het bestuur bestond in 2024 uit de volgende onbezoldigde bestuursleden:

Voorzitter:	Joop Hendriks	1- 9-2023	-	heden
Penningmeester:	Ine Berkers	1- 6-2023	-	1-11-2024
	Arne Smeels	1-11-2024	-	heden
Secretaris:	Ralph Freeman	1- 9-2017	-	heden
Algemeen bestuurslid:	Nicole van Gemert	1- 1-2019	-	heden

Het bestuur past de Utrechtse voorwaarden voor goed bestuur toe volgens de *Governance-code Sociaal Werk*¹⁵. Uitgangspunt is het model van een toezichthoudend bestuur met een meewerkend leidinggevend team. De meewerkende rol die het bestuur tot voor kort had, onder meer op het gebied van financiën en personeelszaken, is in 2024 verder afgebouwd. Dit kon door de reorganisatie waarmee we van een model met één coördinator overstapten op een model met een meewerkend leidinggevend team van meerdere personen. En tevens door meer menskracht te zetten op P&O en financiën. Dit was al in 2022 en 2023 het geval.

Missie

De missie van STIL is het waarborgen van de keuzevrijheid en rechten van mensen zonder verblijfsvergunning. Het bieden van individuele begeleiding zien wij als onze taak. Daarnaast streven we ernaar om misstanden die we in de hulpverlening tegenkomen, kenbaar te maken zodat we maatschappelijke, politieke en juridische bewustwording en verandering kunnen stimuleren.

¹⁵ De *governance* code staat voor richtlijnen voor goed bestuur en toezicht. Het gaat bijvoorbeeld om kwaliteit, transparantie, integriteit, maatschappelijk draagvlak, financiële beheersing en in- en externe verantwoording.

5.4 Samenwerking

STIL werkt dagelijks intensief samen met diverse partners, vooral op lokaal niveau. Hierover valt in de andere hoofdstukken, per werkterrein, meer te lezen. In 2024 nam STIL deel aan diverse lokale overleggroepen, zoals het Utrechtse Hulpverlenersoverleg (HVO) en het plaatsingsoverleg. Dit laatste overleg gaat over de vraag wie in welke opvang geplaatst kan worden. Daarnaast zaten we in een besturenoverleg van alle Utrechtse organisaties die met ongedocumenteerden werken. En we namen deel aan overleg van deze groep met een vertegenwoordiging van de gemeente Utrecht, het zogenoemde managementoverleg. We namen deel aan een werkgroep fondswerving met afgevaardigden van de gehele keten om samen (te onderzoeken hoe) nieuwe middelen te werven (*zie hoofdstuk 6*).

STIL zit daarnaast in het zogenoemde Lokaal Samenwerkingsoverleg (LSO). Daarin worden (veelal gecompliceerde) dossiers besproken van mensen die in de gemeentelijke zogenoemde 'LVV-opvang'¹⁶ verblijven en tot nu toe geen verblijfsvergunning kregen, meestal wonen zij al lange tijd in Nederland. Het LSO heeft als doel om voor deze mensen 'bestendige oplossingen' te vinden. Aan dit overleg nemen, behalve collega-organisaties, onder meer ook de gemeente en IND deel¹⁷.

Ook nemen we deel aan overleg van het Platform Migranten Zonder Verblijfsvergunning (PMZV), een overleg met organisaties uit het hele land die zich bezighouden met mensen zonder verblijfsvergunning. Daarnaast zaten we in twee overleggroepen, te maken met de LVV, die zich bezig hielden met monitoring, lobby en strategie.

Foto: Locatie van een van de sessies van Kansfonds.

Verder namen medewerkers of het team van STIL in 2024 deel aan trainingen, ook het geven ervan (*zie de voorgaande hoofdstukken*). Het sociaal- juridisch team als zogenoemde *stakeholder* betrokken bij onderzoek van de Universiteit Utrecht naar de leef- en werkomstandigheden van ongedocumenteerde migranten.

Een Thuis zonder Papieren

Kansfonds startte in 2023 met een initiatief om samen met organisaties in het land die zich inzetten voor onze doelgroep, de positie van ongedocumenteerden structureel te verbeteren. Twee STIL-medewerkers namen hieraan deel. Doel van het initiatief is op lange termijn vooruitgang te boeken met projecten die de dagelijkse gang van zaken van NGO's voorbijstreven en langdurig impact moeten maken op de positie van ongedocumenteerde mensen in Nederland. Het is daarom ook een meerjarig traject. STIL zet zich onder andere in voor projecten gericht op alternatieve identiteitsmethoden, bijvoorbeeld voor het openen van een bankrekening en een zogenoemde *citypas*. Ook namen we in 2024 deel aan het team dat bezig was met het opzetten van een beeldbank.

Het laatste kwartaal van 2024 nam STIL deel aan diverse werksessies van dit Actienetwerk. We spraken een gezamenlijke ambitie uit om met diverse organisaties uit steden als Amsterdam, Rotterdam, Nijmegen en Eindhoven voor 2025 te werken aan systemische verandering zodat uitsluiting op basis van verblijfsstatus niet meer wordt geaccepteerd.

¹⁶ LVV staat voor landelijke vreemdelingen voorziening. Sinds 2019 zijn vijf pilots van start gegaan in vijf steden, die nog doorliepen tot en met 2024, met ieder een eigen aanpak, voor opvang en (in Utrecht ook) begeleiding van zgn ongedocumenteerden. De gemeente heeft hierover afspraken gemaakt met het rijk. De NGO's hebben op hun beurt afspraken gemaakt met de gemeente. In Utrecht is daarbij onze werkwijze en onafhankelijkheid gewaarborgd. In 2024 vonden onderhandelingen plaats tussen rijk en gemeente. Die stopten met de val van het kabinet. Het nieuwe kabinet in oprichting wil van de LVV af. Dit betekent: geen geld van het rijk naar de gemeente meer, en minder subsidie van de gemeente naar organisaties. Echter er lopen nog rechtszaken hierover omdat het beëindigen van opvang in strijd is met het Europees mensenrechtenverdrag.

¹⁷ In 2025 is het LSO voortgezet zonder rijkspartijen.

6 Financiering STIL

Veel steun van kerken en toename aantal donateurs

STIL kreeg in 2024 subsidie van de gemeente Utrecht voor de hulp aan- en begeleiding van- mensen zonder verblijfsvergunning. Daarnaast werd een kwart van onze uitgaven particulier gefinancierd. Zo ontvingen we donaties van 18 fondsen, waarvan 4 voor individuele noden, van 175 personen en 26 anonieme giften. Van 11 kerken²⁰ ontvingen we collecten en giften, afgezien van de 20 kerken die bij Stichting OMDUW aangesloten zijn, waar we een jaarlijkse bijdrage van ontvangen.

Toename aantal donateurs

Het aantal fondsen was gelijk aan het aantal in 2023. Het aantal donateurs is gestegen van 134 in 2023 naar 175 in 2024. Deze toename komt enerzijds omdat we extra aandacht gaven aan het werven van donateurs gezien de onzekere situatie die ontstond na de val van het kabinet. Anderzijds bleek onze oproep voor donaties voor ondergoed zeer populair. Mensen waren met ons van mening dat dit een zeer noodzakelijke vorm van hulp betrof. Het gaat tenslotte om mensen die veelal geen enkele vorm van inkomen hebben.

Steun voor kinderen

Kinderen en jongeren kregen steun van Stichting Leergeld, Jeugdfonds Sport en Cultuur en het Hanneke Delisfonds om deel te kunnen nemen aan sport, muziekles en de noodzakelijke schoolspullen te kunnen krijgen. Voor Sinterklaas-kado's kregen ouders steun van het Nationaal Fonds Kinderhulp (Actie Pepernoot).

Donaties personen

135 donateurs vrij besteedbaar
26 anonieme giften vrij besteedbaar
40 donateurs cliëntgerelateerd
25 donateurs voor ondergoed in nov dec 2024
17 anonieme giften voor ondergoed

Kleding en noodzakelijke goederen

Daarnaast ontvingen we steun in natura van Emmaus Domstad, waar we mensen naar konden verwijzen voor tweedehands jassen, schoenen, kleding en noodzakelijke goederen. Na de sluiting van de winkel van onze trouwe partner en buurtgenoot Emmaus Lombok, konden we de samenwerking voortzetten met Emmaus

Overvecht en Parkwijk. Die vestigingen zijn ook onderdeel van Emmaus Domstad. Emmaus Haarzuilens steunt ons daarnaast met een jaarlijkse financiële bijdrage. Van de GGD in onze stad kregen we een doos met duizend condooms na een bericht in de krant (zie foto).

In december startte de Protestantse Diaconie Utrecht (PDU) samen met de gemeente en partnerorganisaties voor ongedocumenteerde mensen de campagne 'Geef voor je Stad'. Die liep nog door in 2025 en leverde voor acht organisaties samen meer dan 50.000 euro op.

Huurondersteuning OMDUW

Sinds 2023 kunnen we regelmatig een beroep doen op de huisvestingspot van onze partner (en mede- oprichter) Stichting OMDUW. Deze oecumenische koepelorganisatie van twintig lokale kerken die zich inzetten voor daklozen en vluchtelingen, startte met een fonds voor steun aan mensen die om medische redenen tijdelijk hun huur niet kunnen betalen. We kregen uit deze pot in 2024 voor enkele mensen steun. Heel fijn want daardoor kwamen ze niet op straat terecht.

²⁰ Eerder spraken we in de nieuwsbrief van 14 kerken (afgezien van de OMDUW kerken), er bleken echter kerken bij die meerdere donaties in een jaar deden, dus is het aantal naar beneden bijgesteld.

Collecten en giften individuele kerken
Domkerk
Protestantse Diaconie de Bilt
Gereformeerde Gemeente Houten
Parochie Caritasinstelling Paus Johannes XXIII Houten
Iftar collecte en eindejaarsgift diac protestantse gemeente de Bilt
Diaconie PGU Johannescentrum
Gereformeerde kerk Houten collecte thema vluchtelingen
Collecten van 4 andere diaconiën van lokale protestantse kerken met onbekende naam

Hiernaast is te zien van welke individuele kerken we een collecte of gift ontvingen, soms meerdere giften per jaar.

Bijeenkomst met fondsen

In juni organiseerden de Utrechtse organisaties die steun bieden aan ongedocumenteerde mensen samen een

bijeenkomst waarvoor we lokale fondsen uitnodigden, evenals de Protestantse Diaconie, om samen onze zorgen over de toekomst te bespreken nu het kabinet die zomer liet weten de rijks- financiering voor opvang en begeleiding van ongedocumenteerde mensen, die sinds 2019 onder de noemer Landelijke Vreemdelingen Voorziening LVV) in vijf steden plaatsvond, per 1 januari 2025 te zullen stoppen. We maakten ons grote zorgen over de financiering van ons werk.

Extra steun van fondsen en Diaconie

Dit leidde ertoe dat het Kansfonds, Oranjefonds, de PDU, het K.F. Hein Fonds en de Stichting Elise Mathilde lieten weten dat ze ons extra steun wilden bieden in 2025, ter overbrugging van de periode dat we gezamenlijk op zoek gingen/gaan naar nieuwe financieringsmiddelen. Tegelijk besloten we gezamenlijk te onderzoeken hoe we nieuwe middelen zouden kunnen werven. We kregen daarbij hulp van Charistar, adviseur op dit terrein in de non profitsector. Dit kreeg meer vorm in 2025. Positief was dat we hierin als organisaties gezamenlijk optrokken.

Overzicht fondsen en donateurs STIL 2024

Overheid

Gemeente Utrecht (subsidie voor begeleiding asielzoekers)

Fondsen, stichtingen, koepelorganisaties kerken

Kansfonds exploitatiebijdrage

Kansfonds Een Thuis Zonder Papieren

Emmaus Haarzuilens (vrij besteedbaar, vaste donateur)

Stichting Rotterdam

Stichting Dioraphte

RDO Balije van Utrecht

Stichting het RC Maagdenhuis

Via Fundatie van den Santheuvel, Sobbe, toegekend door Olga Heldring Fonds

Protestantse Diaconie Utrecht (PDU)

Maria Strootfonds van de Zusters der Voorzienigheid

Armoedefonds digitale collecte, verdubbeld door het fonds

Stichting Dorcas Aid international

Fondsen voor individuele noden

KF Hein Fonds voor Studie en individuele Noden

Burkens' Stichting

Stichting OMDUW (voor individuele noden, vaste donateur), dit zijn 20 lokale kerken

Huisvestingspot Stichting OMDUW (voor huurondersteuning individuele personen).

Stichting Ella Vogelaar

In de kaders op deze pagina zijn de fondsen, kerken en (andere) donateurs genoemd waarvan STIL in 2024 steun kregen. Op de volgende pagina staan de logo's van de fondsen die ons steunden, als ze nog niet eerder in dit verslag geplaatst zijn.

In onze jaarrekening is meer informatie over financiering te vinden. Die is vanaf 1 juli 2025 te vinden op de website. Fondsen ontvangen een financiële en inhoudelijke verantwoording met betrekking tot het doel waarvoor men doneerde.

STIL is een Algemeen Nut Beogende Instelling. Giften zijn daarom aftrekbaar van de belasting. Donaties zijn welkom op IBAN: NL40 TRIO 032 100 58 80, t.n.v. Stichting STIL²¹. BIC: TRIONL2U.

Met vragen over financiering kunt u/ kun je contact opnemen met STIL via info@stil-utrecht.nl of 030 2713463. Meer informatie is te vinden op de website: www.stil-utrecht.nl.

²¹ In 2024 hadden we nog een ING bankrekening. In 2025 stapten we over naar Triodos.

knr

Projecten in Nederland is een commissie van KNR

Kansfonds
geven om
een ander

emmaus

HAARZUILLENS

Maria Strootfonds

STICHTING
ROTTERDAM

protestantse
diaconie

STICHTING
OMDUW

oecumenische missionaire
diaconale utrechtse werkgroep

RDO *Balijs van Utrecht*

≡ kfhheinfonds

Fundatie
Van den Santheuvel-Sobbe

Hanneke Delisfonds

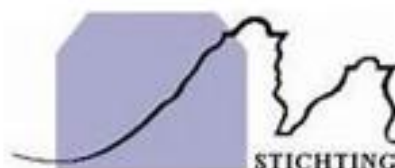
dioraphte

Stichting Ella Vogelaar

steun voor vrouwen en kinderen zonder papieren

STICHTING HET R.C. MAAGDENHUIS

